

Lisa Taddeo a scris articole pentru *New York Magazine*, *Esquire*, *Elle*, *Glamour*, și multe alte publicații. Lucrările ei de nonficțiune au fost incluse în antologia *Best American Sports Writing* și *Best American Political Writing*, iar nuvelele ei au câștigat două premii Pushcart. Locuiește cu soțul și fiica ei în Connecticut.

trei femei

lisa taddeo

Traducere din limba engleză de
CARMEN-IULIA BOURCEANU

București
2019

NOTA AUTOAREI

Aceasta este o operă de nonficțiune. Vreme de opt ani, mi-am petrecut mii de ore cu protagoniste din această carte – comunicând în persoană, la telefon, prin SMS-uri și e-mailuri. În două dintre cazuri, m-am mutat în orașele unde locuiau acestea, ca să înțeleg mai bine viața lor de zi cu zi. Am asistat la multe dintre episoadele pe care le-am inclus în carte. Pentru întâmplările care au avut loc în trecut sau la care n-am fost prezentă, m-am bazat pe amintirile femeilor, pe jurnalele acestora și pe informațiile pe care ele mi le-au oferit. I-am intervievat pe prietenii și pe membrii familiilor fiecăreia și le-am urmărit profilurile pe rețelele de socializare. Dar, în cele mai multe cazuri, am păstrat punctul de vedere al celor trei femei.

Am consultat documente folosite în instanță și știri din presa locală și am stat de vorbă cu reporteri, judecători, avocați, investigatori, colegi și cunoștințe, pentru confirmarea evenimentelor și cronologia lor. Aproape toate citatele au fost extrase din documente juridice, e-mailuri, scrisori, înregistrări și interviuri cu cele trei protagoniste și alte persoane din carte. Excepția notabilă ar fi cazul singular în care SMS-urile, scrisorile fizice și unele e-mailuri au fost inaccesibile. În acest context, conținutul furnizat s-a bazat pe mai multe repovestiri ale subiectului, care au fost contestate de cei cu care corespondaseră.

În alegerea acestor trei femei am ținut cont de faptul că poveștile lor sunt unele în care alți oameni se pot regăsi cu ușurință, am avut în vedere intensitatea subiectelor și modul în care întâmplările din trecut împovărau încă sufletul protagonistelor. Am stat de vorbă cu femeile care și-au arătat disponibilitatea de a-mi împărtăși poveștile lor, fără rețineri, pentru a le face publice. Cam pe la jumătatea cercetării mele, câteva dintre ele și-au dat seama că aveau temeri legate de expunerea publică. În orice caz, în mare parte, procesul de selecție s-a concentrat asupra acelor femei care mi s-au părut sincere cu ele însele și dispuse să-și spună poveștile în moduri care să le dezvăluie pe deplin dorința. Unele nu au vrut să se identifice în acest text, deoarece povestirile lor sunt reale, și prin intermediul acestora ar putea fi recunoscute. Așa că am ales să le protejez identitatea modificând aproape în întregime numele, locurile și datele de identificare în cele două relatări care nu mai fuseseră subiectul unor înregistrări publice. În cea de-a treia povestire, am schimbat numele persoanelor care nu au jucat un rol public sau care erau minore la data desfășurării evenimentelor relatate.

Sunt convinsă că aceste povestiri transmit adevăruri deosebit de importante despre femei și despre dorință. Cu toate acestea, până la urmă, aceste trei femei sunt cele care și-au modelat propriile povestiri. Ca întotdeauna, orice poveste poate fi văzută din mai multe perspective, aceasta, însă, este cea care le aparține.

PROLOG

În tinerețea ei, pe mama o urmărea în fiecare dimineață, în drum spre serviciu, un bărbat care obișnuia să se masturbeze în timp ce mergea în spatele ei.

Mama avea doar cinci clase și câteva cârpe de vase din in pe care le primise zestre, dar era o femeie frumoasă. Chiar și acum este primul lucru care îmi vine în minte când vreau s-o descriu. Avea părul de culoarea bomboanelor de ciocolată din Alpii Tirolezi, pe care îl purta mereu la fel – în bucle scurte strânse în creștetul capului. Nu moștenise tenul măsliniu al familiei ei, ci avea o nuanță aparte, ca rozul stins al aurului ieftin. Ochii ei câprui oglindeau mereu un amestec de flirt și sarcasm.

Era casieră la un magazin de fructe și legume din centrul orașului Bologna, pe Via San Felice, o stradă principală lungă, din cartierul modei. Era o zonă cu multe magazine de încălțăminte, bijuterii, parfumerii, tutungerii și magazine cu haine pentru femeile care nu munceau. În drumul ei spre serviciu, mama trecea pe lângă aceste butikuri și obișnuia să se uite în vitrine la pielea fină a botinelor și la colierele din aur lucios.

Înainte însă de a ajunge în această zonă comercială, mergea pe străduțele și aleile care duceau de la apartamentul ei, pe lângă o lăcătușerie și o măcelărie cu carne de capră, prin pasaje pustii care duhneau a urină și a apă clocită infiltrată în

piatră. Pe aceste străduțe o urmărea bărbatul despre care am amintit la început.

Unde o văzuse prima dată? Bănuiesc că la magazinul de legume și fructe. O femeie frumoasă, înconjurată de o abundență de produse proaspete – smochine coapte, grămezi de castane, piersici aurii, căpățâni albe de fenicul, broccoli, ciorchini de roșii abia culese, mormane de vinete violet, căpșuni mici delicioase, cireșe lucioase, struguri de vin, fructe de kaki –, plus diverse cereale și tipuri de pâine, covrigei *taralli*, pesmet *friselle*, baghete, câteva oale de cupru și ciocolată de menaj.

Bărbatul avea în jur de șaizeci de ani, nasul mare, început de chelie, și o barbă cenușie care acoperea obrații scofâlciți. Purta o bască, asemenea tuturor celorlalți bătrâni care colindau străzile sprijinindu-se în bastoane, în timpul plimbărilor lor zilnice.

Într-una din zile probabil că a urmărit-o până acasă și a aflat unde locuia, pentru că, într-o dimineață senină de mai, după ce a ieșit pe ușa greoaie a blocului ei, trecând de la întuneric la lumina puternică a zilei – în Italia, majoritatea clădirilor de apartamente au holuri întunecate sau slab luminate, pentru a face economie, iar soarele rareori pătrunde dincolo de zidurile groase și reci de piatră –, a dat cu ochii de acest bătrân pe care nu-l mai văzuse niciodată și care o aștepta.

El i-a zâmbit, iar ea i-a răspuns cu un zâmbet. Apoi a pornit pe drumul obișnuit spre serviciu, purtând o poșetă ieftină și o fustă până la jumătatea gambei. Picioarele mamei, chiar și la bătrânețe, erau extrem de feminine. Mă pun în pielea celui bărbat și-mi imaginez ce trebuie să fi fost în mintea lui urmărind de la spate picioarele acelea. După secole la rând trăite sub privirile bărbaților, femeile heterosexuale au dobândit capacitatea de a se uita adesea la alte femei așa cum ar face-o un bărbat.

Mama i-a simțit prezența în spate mare parte din drum, când a trecut de prăvălia cu măsline și pe lângă vânzătorul de vinuri și lichioruri. Dar bătrânul nu doar o urmărea. La

un moment dat, când a cotit pe o altă străduță, ea a sesizat o mișcare cu coada ochiului. La ora aceea a dimineții, străzile erau complet pustii. Când a întors capul, ea a văzut penisul lung și subțire, în stare de erecție, scos din pantaloni, iar bărbatul îl mișca în sus și în jos, fixând-o cu privirea atât de calm, încât părea că ceea ce se petrecea mai jos de talie era dirijat de un cu totul alt creier.

Mama s-a speriat atunci, dar, ani mai târziu, frica acelei prime dimineți s-a transformat într-un amuzament sardonice. În lunile care au urmat, el a așteptat-o în fața blocului de câteva ori pe săptămână și, în cele din urmă, a ajuns s-o însoțească și de la serviciu înapoi spre casă. La apogeul acestei relații, el ejacula de două ori pe zi în spatele ei.

Mama nu mai trăiește, așa că n-o pot întreba de ce a lăsat acest lucru să se întâmple, zi după zi. În schimb, l-am întrebat pe fratele meu mai mare de ce ea n-a făcut ceva, de ce n-a zis cuiva.

Era Italia anilor 1960. Polițiștii i-ar fi spus probabil ceva de genul: „*Ma lascialo perdere, e un povero vecchio. E una mera-viglia che ha il cazzo duro a sua età.*”

„Las-o baltă, e un biet bătrân! E de mirare că i se mai scoală la vârsta asta.”

Mama l-a lăsat pe acest bărbat să se masturbeze cu ochii la corpul și chipul ei, în drumul ei spre serviciu și la întoarcerea acasă. Nu părea genul de femeie căreia să-i facă plăcere asta, dar nu pot ști sigur. Mama nu vorbea niciodată despre ceea ce își dorea. Despre ce o excita sau despre ce îi tăia chef. Uneori părea că n-are nici un fel de dorințe. Că sexualitatea ei e ca o potecă prin pădure, fără marcaje, formată în timp, prin călcarea repetată a ierbii cu bocancii. Bocancii îi aparțineau desigur tatălui meu.

Tata iubea femeile într-un mod care, pe vremea aceea, era considerat fermecător. Era medic și le spunea „dulceață” asistentelor pe care le plăcea și „scumpete” celor care nu-i plăceau. Însă, mai presus de orice, o iubea pe mama. Atracția lui

pentru ea era evidentă într-un mod despre care, și acum, îmi amintesc cu o oarecare stânjeneală.

Deși nu m-am gândit niciodată prea mult la dorința tatălui meu, ceva din forța acesteia, ceva din forța dorinței masculine mă fascina. Bărbații nu simțeau doar dorință. Bărbații *simțeau o nevoie*. Bărbatul care o urmărea zilnic pe mama în drum spre serviciu și înapoi *simțea nevoia* să facă asta. Președinți din lumea întreagă și-au sacrificat reputația pentru o simplă felație. Un bărbat poate pune la bătaie tot ce a construit într-o viață doar pentru o clipă de plăcere. N-am fost niciodată întru totul de acord cu ideea că bărbații puternici sunt atât de orgolioși încât nici măcar nu vor să presupună că ar putea fi vreodată prinși, ci, mai degrabă, consider că dorința este atât de puternică în acea clipă, încât orice altceva – familie, casă, carieră – se topește în ceva mai subțire și mai rece decât sperma. În neant.

Când am început să scriu această carte, o carte despre dorință, am crezut că voi fi atrasă de poveștile bărbaților, de poftele lor. De modul în care sunt gata să renunțe la un imperiu pentru o fată așezată în genunchi în fața lor. Așa încât am început să vorbesc cu bărbați: cu un filosof din Los Angeles, un profesor din New Jersey, un politician din Washington, D.C. Am fost într-adevăr atrasă de poveștile lor ca atunci când ești tentat să comanzi în mod repetat același tip de antreu din meniul unui restaurant chinezesc.

Povestea filosofului, care a început ca povestea unui bărbat arătos însurat cu o femeie mai puțin frumoasă, care nu voia să se culce cu el, presărată cu câteva episoade inerente de agonie, pasiune stinsă și dragoste, s-a transformat în povestea unui bărbat care voia să se culce cu maseuza tatuată la care s-a dus pentru o durere de spate. Într-o dimineață, mi-a trimis un mesaj pe telefon: „Îmi spune că vrea să fugă cu mine la Big Sur“. Când ne-am întâlnit din nou, ne-am așezat la o masă într-o cafenea, iar el a început să-mi descrie șoldurile

maseuzei. Pasiunea lui nu părea pe măsura a ceea ce pierduse în căsnicie; ci era mai degrabă o formalitate.

Poveștile bărbaților urmau, de regulă, cam același scenariu. În unele cazuri, curtea se întindea pe o perioadă mai lungă; alteori aducea mai mult cu o sesiune la un salon de înfrumusețare; dar, în general, toate poveștile se încheiau în pulsațiile intermitente ale unui orgasm. Și, în timp ce supapa bărbatului se elibera prin salva de final a orgasmului, am descoperit că a femeii, de cele mai multe ori, abia se activa. Era complexitate, frumusețe și violență chiar, în modul în care femeile trăiau același eveniment. În aceste moduri, dar nu numai, cred că rolurile feminine ale unui interludiu au ajuns să reprezinte tot ce înseamnă dorință în America.

Desigur, și dorința feminină poate fi la fel de îndârjită precum dorința masculină, dar când dorința era dominată de reacție, când urmăreau un scop pe care să-l poată atinge, interesul meu scădea. Mă atrăgeau în schimb poveștile în care dorința era ceva ce nu putea fi controlat, poveștile în care obiectul dorinței dicta mersul lucrurilor – acolo găseam cea mai multă măreție, cea mai multă durere. Părea un fel de mers pe bicicletă cu spatele; suferința, inutilitatea și, în cele din urmă, intrarea cu totul într-o altă lume.

Pentru a descoperi aceste povestiri, am străbătut țara în lung și-n lat de șase ori. Mi-am planificat opririle fără un țel anume. În general, am ales locuri precum Medora, în Dakota de Nord. Obişnuiam să comand undeva o cafea și pâine prăjită și să citesc ziarul local. Așa s-a întâmplat s-o găsesc pe Maggie. O tânără pe care, chiar și femeile mai tinere ca ea, o făceau *târfă* și *golanță grasă*. Existase o presupusă relație cu unul dintre profesorii ei de la liceu, un bărbat căsătorit. În relatarea ei, lucrul fascinant a fost absența raportului sexual. După spusele ei, el i-a făcut sex oral, dar n-a lăsat-o nici măcar să-i deschidă fermoarul la jeansi. În schimb, îi lăsa post-it-uri în cartea ei preferată, *Amurg*. Pe lângă pasajele despre o legătură trainică

dintre doi iubiți născuți sub o stea nefastă, el obișnuia să facă trimiteri la relația lor. Ceea ce o emoționa pe tână femeie, ceea ce o făcea să se simtă exaltată, era numărul bilețelilor și cât de detaliate erau mesajele acestora. Nu-i venea să creadă că profesorul pe care îl admira atât de mult citise toată cartea, ba chiar își făcuse timp să scrie diverse observații, cu atâta abilitate de parcă ar fi pregătit materialul de studiu pentru un curs avansat despre iubiți vampiri. Fata își mai amintea și că profesorul parfumase paginile cu apa lui de colonie, știind că ei îi plăcea la nebunie mirosul. Să primești astfel de bilețele, să trăiești o astfel de relație, care apoi se sfârșește brusc – este lesne de imaginat golul pe care toate acestea le-ar lăsa în urmă.

Am descoperit povestea lui Maggie într-o perioadă în care lucrurile nu mergeau strălucit. Mi-a părut o femeie a cărei sexualitate și experiențe sexuale erau negate într-un mod îngrozitor. Vă voi spune povestea văzută prin ochii ei; între timp o versiune a aceleiași povești a fost prezentată în fața unei instanțe și a unor jurați care au văzut-o într-un mod cu totul diferit. Parte din povestea acestei tinere îi va ridica cititorului întrebările bine-cunoscute legate de când, de ce și cine crede poveștile femeilor – și de când, de ce și cine nu le crede.

*

De-a lungul istoriei, mai ales despre bărbați s-a spus că au frânt inimile femeilor. Le-au iubit sau cel puțin așa au pretins, după care s-au plictisit și au petrecut săptămâni sau luni încercând să găsească pretexte pentru a se descotorosi de ele fără prea multe explicații, dispărând fără urmă și fără să le mai caute vreodată. Timp în care femeile așteptau. Cu cât erau mai îndrăgostite și cu cât aveau mai puține opțiuni, cu atât așteptau mai mult, în speranța că el va reveni la un moment dat, cu fața lovită sau cu telefonul zdrobit, cerându-și iertare

și explicându-i că a fost îngropat de viu, dar nu s-a putut gândi decât la ea, înspăimântat la gândul că ea va crede că o părăsise, când – de fapt – el doar i-a pierdut numărul, fiindu-i furat de bărbații care l-au îngropat de viu și, după trei ani de căutări prin cărțile de telefon, în sfârșit, a reușit s-o găsească. „Nu am dispărut, tot ceea ce am simțit n-a dispărut, pur și simplu. Aveai tot dreptul să crezi că o astfel de purtare ar fi nemiloasă, de neconceput, imposibilă. Mărită-te cu mine!”

După spusele ei, Maggie a fost distrusă de așa-zisa mârșăvie a profesorului ei, dar avea ceva rar întâlnit la femeile părăsite. O anumită forță, care venea din combinația între vârsta ei și profesia fostului iubit. Această forță, credea Maggie, era consfințită de lege. Însă, în cele din urmă, n-a fost așa.

Unele femei așteaptă pentru că sunt dominate de amenințarea pierderii. În momentul acela ea crede că el este singurul pe care-l va dori vreodată. Problema poate fi de ordin economic. Revoluțiile se iscă mai greu acolo unde oamenii vorbesc mai mult despre rețetele din revista *Country Living* și mai puțin despre articolele legate de stoparea subjugării femeii.

Lina, o gospodină din Indiana pe care n-o mai sărutase nimeni de ani buni, aștepta vremea în care avea să-și părăsească bărbatul, pentru moment neavând destui bani să trăiască departe de el. Legea din Indiana privind obligația de întreținere între foștii soți nu era o realitate pe care ea s-o cunoască, așa că aștepta un alt bărbat care să-și lase nevasta pentru ea. Și tot aștepta.

Felul în care se desfășoară anumite lucruri în țara noastră ne face să avem îndoieli cu privire la cine suntem în viața noastră. Adesea genul de femei care așteaptă nu fac decât să încerce să obțină aprobarea altor femei, astfel încât la rândul lor să fie împăcate cu ele însele.

Sloane, proprietara unui restaurant elegant, îl lasă pe soțul ei s-o vadă cum se culcă cu alți bărbați. Din când în când, în pat sunt două cupluri, dar de cele mai multe ori el o privește

pe ea cu un alt bărbat, pe viu sau într-o înregistrare video. Sloane este frumoasă. În timp ce soțul ei se uită la ea având relații intime cu alți bărbați, dincolo de fereastra dormitorului lor, oceanul freamătă în valuri înspumate la mal. Undeva, în josul străzii, se întrezăresc oi din rasa Cotswold cu lâna de culoarea terciului de ovăz. Unul dintre prietenii mei, pe care i-am cunoscut într-un grup de swingeri din Cleveland, care e de părere că *ménage à trois* e un tip de relație sordid și abject, a considerat povestea lui Sloane edificatoare, brută și cu care se putea identifica. Și tocmai această ultimă trăsătură a unei anumite situații ne îndeamnă la empatie.

Mă gândesc că mama i-a îngăduit unui bărbat să se mas-turbeze zilnic cu ochii la ea și meditez la lucrurile pe care eu le-am acceptat, poate nu chiar la fel de ieșite din comun, dar nu foarte diferite luate per ansamblu. Apoi analizez cât de multe pretenții am avut de la bărbați. Cât de mult din acele pretenții era ceea ce îmi doream de la mine însămi, sau chiar de la alte femei; cât de mult din ceea ce credeam că vreau de la un iubit venea din ceea ce îmi doream de la propria mamă. Deoarece, din numeroasele povești pe care le-am auzit, am înțeles că femeile au mai multă influență asupra altor femei decât au bărbații. Ne putem face unele pe altele să ne simțim neîngrijite, ușurate, murdare, ne iubite, urâte. Până la urmă, totul se reduce la frică. Ne poate fi frică de bărbați, ne poate fi frică de alte femei, și, uneori, ne îngrijorăm atât de mult de ceea ce ne sperie, încât așteptăm să avem orgasm abia când suntem singure. Ne prefacem că vrem lucruri pe care nu le vrem pentru că nu vrem să lăsăm pe nimeni să vadă că nu obținem ceea ce ne trebuie. Pe mama nu bărbații o speriau, ci sărăcia. Mi-a mai povestit cândva o întâmplare; deși nu-mi amintesc exact împrejurările, știu sigur că nu a fost genul de discuție pentru care trebuie să stai așezat. N-a fost o poveste împărtășită lângă niște biscuiți sărați și vin rosé. S-au fumat câteva țigări Marlboro la masa din bucătărie, cu toate geamurile închise, cu

căinele lipit de genunchii noștri și clipind prin fum. Mai mult ca sigur în timp ce ștergea masa de sticlă cu Windex.

Povestea era despre un bărbat dur cu care avusese o relație chiar înainte de a-l cunoaște pe tata. Mama folosea câteva cuvinte care mă intrigau și mă speriau. Printre acestea numărându-se și „dur“.

Fusese crescută într-o sărăcie lucie, urinând într-o oală și tamponându-și pistruii cu urină pentru că se credea că aceasta ar estompa pigmentul. Ea, două surori și părinții lor locuiau într-o singură cameră. Prin tavan pătrundea apa de ploaie, care uneori îi picura pe față în timp ce dormea. A stat aproape doi ani într-un sanatoriu bolnavă de tuberculoză. N-a vizitat-o nimeni, pentru că drumul până la ea ar fi fost mult prea costisitor. Tatăl ei, lucrător la vie, era alcoolic. Iar unul dintre copiii familiei, mai mic decât mama, murise chiar înainte de a împlini un an.

În cele din urmă, s-a externat, a ajuns în oraș, dar, chiar înainte de asta, în miezul lui februarie, mama ei s-a îmbolnăvit. De cancer la stomac. A fost internată în spitalul local, de unde nu mai exista cale de întoarcere. Era o noapte cu furtună, în care viscolul biciuia caldarâmul, iar mama mea era cu acest bărbat dur când a aflat că mama ei era pe moarte și nu mai avea să apuce dimineața. Bărbatul acela o ducea pe mama cu mașina spre spital când au început să se certe. Mama nu mi-a dat prea multe detalii, dar mi-a spus că totul s-a încheiat cu ea la marginea drumului, în ninsoarea abundentă, la căderea serii. A văzut cum stopurile mașinii din care coborâse au dispărut în noapte, fără ca vreun alt vehicul să mai treacă pe drumul înghețat. N-a mai apucat să fie lângă mama ei în ultimele clipe.

Nici până în ziua de azi nu știu exact ce însemna „dur“ în acel context. Nu știu dacă individul acela a lovit-o pe mama sau dacă a abuzat-o sexual. Am presupus mereu că în lumea ei cruzime implica o oarecare amenințare sexuală. În închipuirile mele cele mai macabre, mi-l imaginez încercând să facă sex cu mama în noaptea în care mama ei murea. Mi-l imaginez